

ORTAÖĞRETİM
TEMEL HUKUK BİLGİSİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

2023

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	4
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	5
1.2.1. DEĞERLERİMİZ	5
1.2.2. YETKİNLİKLER	5
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
1.5. SONUÇ	8
2. TEMEL HUKUK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI.....	9
2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI.....	9
2.2. ALAN BECERİLERİ	10
2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	16
2.4. ÜNİTE, KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU.....	17
2.5. KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBADI	17
3. TEMEL HUKUK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	18
3.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	18
3.2. ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	19

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar ilgili disiplinlere göre hazırlanmıştır ve güncel, geçerli, eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişki kurulabilecek nitelikler taşımaktadır. Bu kazanımlar ve bunların sınırlarını belirleyen açıklamalar, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek,
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış; edinimlerini etkin bir şekilde kullanan ve sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak,
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın toplum hayatına ve insanlığın ortak kültürüne katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerler ile yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. DEĞERLERİMİZ

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarmıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkma eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek eğitim sisteminin asli görevidir. Eğitim sistemi; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: *Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik*. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ’de sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. OKUMA YAZMA YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik, diğer kişiler ile uygun ve yaratıcı bir yolla etkili iletişim ve bağlantı kurma yeteneğini ifade eder. Bireyler, çeşitli durumlarda sözlü ve yazılı iletişim kurma, izleme ve kendi iletişimlerini durumun gerekliliklerine uyarlama becerilerine sahip olmalıdır.

Bu yetkinlik ayrıca farklı kaynak türlerini ayırt etme ve kullanma, bilgiyi araştırma, toplama ve işleme, aygıtları kullanma, sözlü ve yazılı görüşlerini bağlama uygun olarak ikna edici bir şekilde düzenleme ve ifade etme becerilerini de içerir.

2. ÇOKLU DİL YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik, farklı dilleri iletişim için uygun ve etkili olarak kullanma becerisini tarif eder. Dil yetkinlikleri, tarihî boyutu ve kültürler arası yetkinlikleri bütünlüştürmektedir. Farklı diller ve iletişim araçları arasında geçiş yapma yeteneğine dayanır. Bireyin ihtiyaçlarına bağlı olarak farklı dillerde, farklı yeterlilik seviyelerinde sözlü mesajları anlama, sohbeti başlatma, sürdürme ve bitirme ile metinleri okuma, anlama ve yazma yeteneklerinden oluşur. Bireyler araçları uygun şekilde kullanabilmeli ve dilleri özgün, yaygın ve serbest olarak hayatı boyunca öğrenebilmelidir.

3. MATEMATİKSEL YETKİNLİK VE BİLİM, TEKNOLOJİ, MÜHENDİSLİKTE YETKİNLİK

- a. **Matematiksel yetkinlik:** Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyete ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma becerisi ve isteğini içermektedir.
- b. **Bilimde yetkinlik:** Bilimdeki yetkinlik, soruları tanımlamak, kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığını ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknoloji ve mühendislikteki yetkinlik, insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim, teknoloji ve mühendislikteki yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. DİJİTAL YETKİNLİK

Bu yetkinlik öğrenme, çalışma ve topluma katılım için dijital teknolojileri güvenli, eleştirel, bilinçli kullanmayı ve bu teknolojilerle yakından ilgilenmeyi kapsamaktadır. Bilgi ve veri okuryazarlığı, iletişim ve iş birliği, medya becerileri, dijital içerik oluşturma (programlama dâhil), güvenlik (dijital refah ve siber güvenlikle ilgili yetkinlikler dâhil), fikrî mülkiyetle ilgili sorular, problem çözme ve eleştirel düşünmeyi içerir.

5. KİŞİSEL, SOSYAL VE ÖĞRENMEYİ ÖĞRENME YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik kendini yansıtmaya, zaman ve bilgiyi etkin bir şekilde yönetme, başkalarıyla yapıcı bir şekilde çalışma, esnek kalma ve kendi öğrenme ve kariyerini yönetme yeteneğidir. Belirsizlik ve karmaşıklıkla başa çıkabilmeyi, öğrenmeyi, fiziksel ve duygusal refahını desteklemeyi, fiziksel ve zihinsel sağlığını korumayı ve sağlık bilincine sahip, geleceğe yönelik bir yaşam sürmeyi, kapsayıcı ve destekleyici ortamda çatışmaya anlayış gösterme ve çatışmayı yönetme yeteneğini içerir.

6. VATANDAŞLIK YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik sosyal, ekonomik, yasal ve politik kavram ve yapıların yanı sıra küresel gelişmeler ve sürdürülebilirlik anlayışına dayalı olarak sorumlu vatandaş bilinciyle hareket etme, sivil ve sosyal hayata tam olarak katılma yeteneğidir.

7. GİRİŞİMCİLİK YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik, fırsatlar ve fikirler üzerinde hareket etme ve bunları başkaları için değerlere dönüştürme kapa-

sitesi anlamına gelir. Yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme, inisiyatif alma ve sebat etme, kültürel, sosyal veya finansal değeri olan projeleri planlamak ve yürütmek için iş birliği ile çalışabilme yeteneği üzerine kuruludur.

8. KÜLTÜREL FARKINDALIK VE İFADE YETKİNLİĞİ

Bu yetkinlik düşünce ve anlamların farklı kültürlerde, çeşitli sanatsal ve diğer kültürel formlarda nasıl yaratıcı bir şekilde ifade edildiğinin ve aktarıldığının anlaşılmasını ve saygı duyulmasını kapsamaktadır. Kendi düşünceleri ile toplumdaki rolüne ve yerine dair hislerini çeşitli ortamlarda ve farklı yollarla anlama, geliştirme ve ifade etme sürecine dâhil olmayı içerir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkelere aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlanmalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında her yaş döneminde bireylerin gelişim özellikleri dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele veya somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireyler arası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin, gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

1.5. SONUÇ

21. yüzyıldaki sosyal, ekonomik, siyasi ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak ihtiyaç duyulan öğrenen niteliklerine ilişkin beklentiler de değişmiştir. Beklentilere cevap vermeye yönelik yeni dersler ihdas edilmiş ve öğretim programları beklentileri karşılayacak nitelikte zenginleştirilmiştir.

Öğrenenler yaşamlarında başarılı olabilmeleri için gerekli bilgi, beceri, değer ve tutumlara sahip olmalı ve hızla üretilen bilgi yığınları arasından gerekli ve doğru bilgiyi seçebilmelidir. Seçilen bilgileri analiz edip değerlendirerek elde etmeleri, elde ettikleri bilgiyi günlük yaşamlarında kullanabilmeleri için temel becerileri (genel ve alan becerileri) kazanarak yetkinlik sahibi olmaları önem arz etmektedir. Bu amaçla, istenen yetkinliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek nitelikte hazırlanan öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan; bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır.

2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın en temel amacı öğrenciye hukuk okuryazarlığı becerisini kazandırmaktır. Hukuk okuryazarlığı; bireylerin araştırma, sorgulama, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmesi, yaşam boyu öğrenen bireyler olması, etrafındaki dünya hakkında merak duygularını sürdürmeleri için gerekli olan hukukla ilgili beceri, değer, tutum, anlayış ve bilgilerinin bir birleşimidir.

Hukuk okuryazarı; hayatta bilgiyi işlevsel kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, empati kura-bilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan, girişimci, kararlı ve iletişim becerilerine sahip olan bireydir.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı; hukukla ilgili kavramlar, temel hak, borç ve yükümlülüklerini, hak arama mercilerini ve bu mercilere başvurma yollarını kavratmak, toplumda hukukun üstünlüğüne ve hak arama bilincinin gelişmesine katkı sağlamak, temel hukuk bilgileri ve haklar konusunda öğrencileri bilgilendirmek ve bilinçlendirmek için oluşturulmuştur.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile öğrenciden beklenen hukuk ile ilgili kavramlar, terimler ve gerçekler hakkında bir bilgi ve anlayış geliştirme, elde ettiği bilginin günlük yaşamdaki uygulamalarını ve kullanımlarını anlama, toplumdaki güncel konular ve gelişmeler hakkında bir anlayış sahibi olmaktır.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile öğrenciden beklenen beceri; hakka uygun adil seçimler yapabilme, günlük hayatta karşılaşılan durumlara yönelik aldığı kararların ve sergilediği davranışların sonuçlarını öngörebilme, içinde yaşadığı sosyal çevreye ve devlete karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu ödevleri, sorumlulukları, borçları bilme ve buna uygun davranabilme, kuralların amacının ve gerekliliğinin farkında olarak davranabilme, çatışmaların çözümünde empatik davranış ve karşılıklı anlayış gösterebilme, aleyhine ve lehine olan durumları değerlendirerek adilane bir sonuca ulaşabilme becerileri geliştirmesidir.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı öğrencilerin hukuka ilgi duymalarını sağlayacak ve hukuk alanına ilişkin öğrenme isteklerini de etkileyecektir. Bu çerçevede öğrencilerin birer vatansever olarak kanun ve kurallara uyan, hoşgörülü ve farklılıklara saygı duyan, adaletli ve hakkaniyetli bireyler olarak değer ve tutum geliştirmesi planlanmaktadır.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin hakları ve sorumlulukları konusunda bilinçlenmesi, bilgi kazanması ve bu yönde davranışlar göstererek hukuki sürecin her adımını yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri hedeflenmektedir.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin bir "insan ve vatandaş" olarak sahip oldukları hakları bilme, kullanma, koruma ve geliştirme bilinci ile aynı haklara başkalarının da sahip olduğu ve toplumdaki diğer kişilerin de haklarına saygı duyma sorumluluğunu geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin etik sorumluluğunu geliştirmek, hak ve özgürlüklerin yaşam içindeki önem ve değeri konusunda bilinçlenmelerini sağlamak hedeflenmektedir. Öğrencilerin; hak arama ve haklarını koruma hususunda ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, değer ve tutum kazanmaları planlanmaktadır.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere çağımızın becerileri edindirilerek hukuk alanı üzerine farkındalık kazanmış, hukuki sorgulama yapabilen ve kazandığı becerileri günlük yaşantısına yansıtabilen bireyler yetiştirilmesi sağlanmış olacaktır.

Bu yaklaşımla hazırlanan Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri

esas alınarak aşağıda sıralanan amaçları gerçekleştirmek üzere düzenlenmiştir.

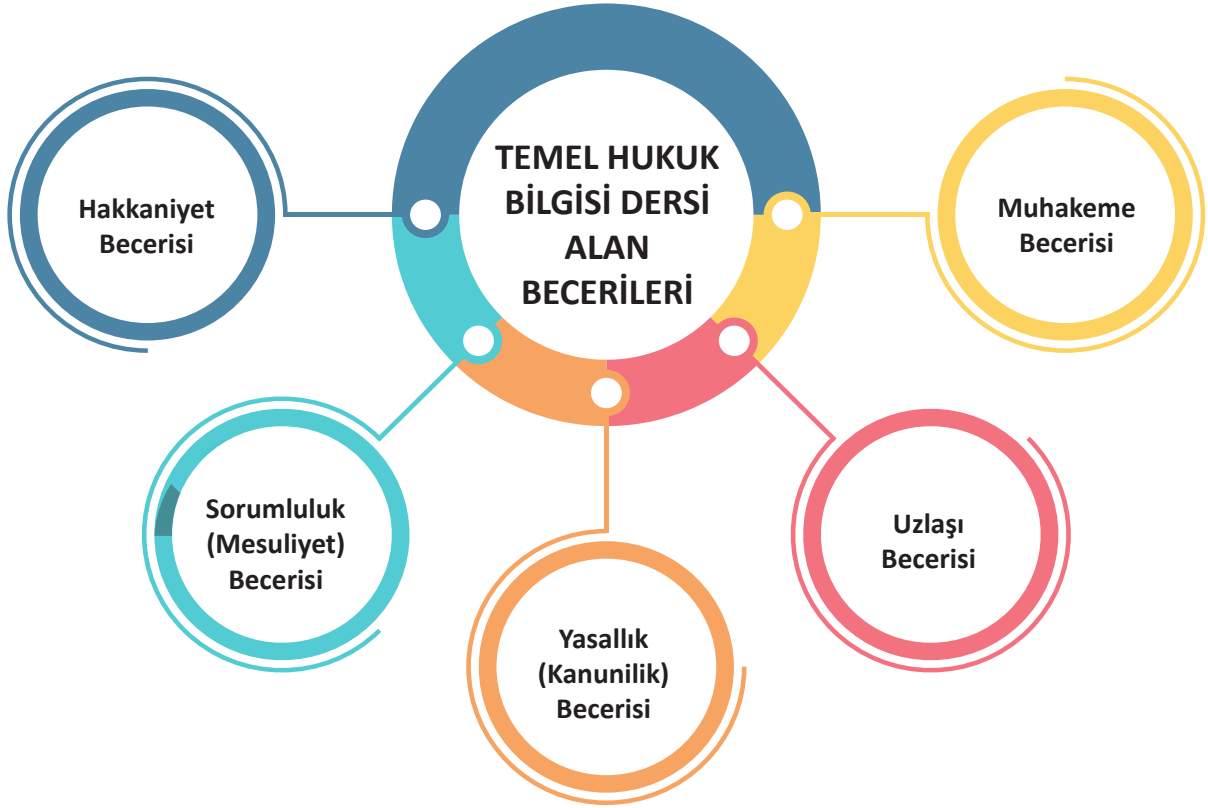
Bu programla öğrencilerin;

1. Temel Hukuk Bilgisi dersinde yer alan temel hukuki kavramlar, süreçler, uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip olmaları,
2. Toplumsal sorumluluk bilinci ile sosyal sorunlara karşı duyarlı olmaları,
3. Demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti kurallarını benimsemeleri,
4. Adalet ve hakkaniyet anlayışına ve etik değerlere sahip olmaları,
5. Çağın sosyal, ekonomik, politik ve hukuki sorunları hakkında bilgi sahibi olmaları ve bu doğrultuda olaylara disiplinler arası bir yaklaşımla bakabilmeleri,
6. Sosyal alanlarda kolektif çalışabilmeleri,
7. Toplumsal hayatta etik değerlere sahip olmaları ve bu değerlere uygun davranmaları,
8. Edinilen bilgi ve becerileri günlük yaşamda kullanabilmeleri,
9. Devlet ile toplum, devlet ile birey ve bireylerin kendi arasındaki hukuki ilişkileri analiz edebilmeleri,
10. İnsan haklarına duyarlı olup hukuki ve sosyal sorunlar üzerinde eleştirel ve yaratıcı düşünebilmeleri,
11. Hukuk konusunda olumlu tutum geliştirmeleri,
12. Kendinin ve başkalarının haklarını koruma bilincine sahip olmaları amaçlanmaktadır.

2.2. ALAN BECERİLERİ

İnsan toplum içinde yaşayan sosyal bir varlıktır. Hayatı boyunca toplumun bir parçası olarak çok farklı faaliyet alanlarında ve farklı toplumsal rollere bürünerek bu faaliyetlerini gerçekleştirir. Toplumun huzur ve uyum içerisinde varlığını sürdürüp gelişebilmesi için yine toplumun da onaylayacağı, onun yaşam gereklerine ters düşmeyecek birtakım kurallara ihtiyaç duyulur. Bunlar sosyal düzen kurallarıdır. Bu kurallardan en belirgin ve etkili olanı ise hukuk kurallarıdır. Hukuk hiç şüphe yok ki ortaya çıkan çatışmaları gidermede, adaleti sağlamada çok önemli bir araçtır. Çatışmaları çözecek adil bir çözüme ulaşmamızı sağlayacak araçların varlığı önemlidir. Ancak bundan daha önemli olan bir husus vardır ki o da bu aracı etkin ve verimli bir şekilde kullanabilmektir. Var olan hukuk kurallarının hangi olay ve durumlarda nasıl kullanılacağı, karşılaşılan bir problem durumunda nasıl hareket edileceği bilinmiyorsa hak kayıpları yaşanabilir ve etkili bir çözüme ulaşmak zorlaşabilir. “Takdir edersiniz ki bir otomobilinizin olması iyi bir şeydir. Ancak onu kullanabilecek yetkinlikte olmanız çok daha iyidir. Yoksa ihtiyaç hâlinde harekete geçemezsiniz.”

İşte tüm bu sebeplerden ötürü var olan hukuk kurallarının toplumu oluşturan bireyler tarafından günlük hayatta karşılaştıkları problem durumlarının çözümünde pratik açıdan faydalar sağlaması şüphesiz ki uygulamada yatmaktadır. Her ne kadar hukuk bilim dalı olarak uzmanlık gerektiren bir alan olsa da her bireyi problem durumunda çözüme yaklaştıracak basit ama bir o kadar da pratik uygulamalar mevcuttur.

Şema 1: Temel Hukuk Bilgisi Alan Becerileri

A.B.1. HAKKANİYET BECERİSİ

Hakkaniyet; hak ve adalete uygunluk, doğruluk, dürüstlük anlamlarına gelmektedir. Hak kavramı ise kişinin hukuken korunan ve sahibine bu korumadan yararlanma yetkisi veren menfaattir. Adalet, hak edene hak ettiğini vermektir.

A.B.1.1. Hakka Uygun Adil Seçimler Yapabilme

Hakkaniyet; kişinin, hakkına uygun adil seçimler yapabilmesinden geçer. Kişinin, hukuk düzeninin sağlamış olduğu menfaatleri kullanırken başkalarını zarara uğratmadan, onların haklarını ihlal etmeden hareket etmesidir.

“Hakka uygun adil seçimler yapma” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.1.1.1.Haklarının ve sınırlarının bilincinde davranır.
- A.B.1.1.2.Haklarına sahip, borçlarına sadık davranır.
- A.B.1.1.3.Haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken iyi niyet ve dürüstlük kuralına uygun hareket eder.
- A.B.1.1.4.Başkalarının hakkına saygı gösterir ve kendi haklarına karşı da saygı gösterilmesini ister.

A.B.1.2. Hakkın Dağıtılmasında Adil Davranabilme

Hakkın dağıtılması hususunda gerek özel hayat içerisinde gerekse sosyal hayat ve iş hayatı içerisinde adilane bir tutum sergilemek çok önemlidir. Mevcut bir hakkın dağıtılması, paylaşılması noktasında paylaşımı yapacak olan kişinin doğruluk, dürüstlük, eşitlik, meşruluk ve tarafsızlık gibi birtakım genelgeçer ilkelere bağlı kalması dağıtımın adil olmasına da etki edecektir.

“Hakkın dağıtılmasında adil davranabilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.1.2.1.Hakların dağıtılmasında kanunun emredici hükümlerine, vicdanına ve mantığa uygun hareket eder.
- A.B.1.2.2.Borçların yerine getirilmesinde kanunun emredici hükümlerine, vicdanına ve mantığa uygun hareket eder.

A.B.2. SORUMLULUK (MESULİYET) BECERİSİ

Sorumluluk, kişinin kendisine ve başkalarına karşı yerine getirmesi gereken yükümlülükleri dikkat ve özenle zamanında gerçekleştirmesidir.

Kişilerin günlük hayat içerisinde farklı tür ve dereceden sorumlulukları mevcuttur. Bu sorumluluklar bazen kişinin kendisine bazen aile fertlerine bazen komşulara, iş yaşamında çalışanlara, müşterilere, paydaşlara nihayetinde ise topluma ve devlete olacak şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Bu yükümlülüklerimiz bazen bir eylemi yapmak bazen de bir eylemden kaçınmak şeklinde olabilir. Sosyal düzen kuralları ve hukuk kuralları sorumluluklarımızın sınırlarını çizerken bazen emredici nitelikte bazen de yasaklayıcı nitelikte kurallar koyar. Örneğin “Borçlarımızı zamanında ödememiz gerekir.”, “Başkalarını rahatsız edecek davranışlar yapmamamız gerekir.”

Her iki durumda da aykırı davranış yani sorumsuz hareket etmek, kişileri ve toplumu zedeler, zarara uğrattır. Eşitsizliğe hak kayıplarına yol açarak sosyal dengenin bozulmasına neden olur. Bu gibi durumlara yol açmamak adına sorumlulukların bilinciyle hareket etmek çok önemlidir.

A.B.2.1. Tercih ve Davranışlarımızın Sonuçlarını Öngörebilme

Kişinin tercih ve davranışlarının sonuçlarını başkaları açısından değerlendirmesidir. Kendisinin rahatsız olacağı, içinde bulunmayı arzu etmediği bir olumsuzluğu; tercihlerini yaparken ve davranışlarıyla uygularken başkaları için de öngörüp dikkate alarak hareket etmesidir.

“Tercih ve davranışlarının sonuçlarını öngörebilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.2.1.1.Günlük hayatta karşılaşılan durumlara yönelik aldığı kararların ve sergilediği davranışların sonuçlarını öngörür.
- A.B.2.1.2.Başkaları üzerinde olumsuz etkilere yol açabilecek kontrolsüz davranışlardan kaçınır.
- A.B.2.1.3.Tercih ve davranışlarıyla sebep olduğu olumsuz durumların sorumluluğunu kabullenir.

A.B.2.2. Haklarının Sınırlarını Bilme ve Ona Uygun Davranabilme

Kişinin bir hakkının bulunması o hakkını sınırsız bir özgürlük içinde kullanabileceği anlamına gelmez. Kişi, mevcut bir hakkın kullanımı sırasında bu hakkın kullanım şekliyle başkalarını zarara uğratabilir. Yani hakkın kullanımının da bir sınırı vardır ve bu sınırın başkalarının haklarıyla kesişmeyecek, çatışmayacak şekilde kullanılması gerekir.

“Haklarının sınırlarını bilme ve ona uygun davranabilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.2.2.1.İçinde yaşadığı sosyal çevreye ve devlete karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu ödevleri, sorumlulukları, borçları bilir ve buna uygun davranır.
- A.B.2.2.2.Hakkın sınırlarını kanunların çizdiğini bilir ve buna uygun davranır.

A.B.2.3. Hatalardan Ders Çıkarabilme ve Hesap Verebilme

Hatalı davranışlarımız sonucunda başkaları açısından ortaya bir mağduriyet bir zarar ya da hak kaybı çıkabilir. Böyle bir durumda bu mağduriyetin ve zararın giderilerek hakkın iade edilmesi gerekir. Hukuk düzeni de bunu amaçlamaktadır. Hukuk düzeni kanunlarda yer alan suç ve kabahat olarak açıkça tanımlanmış fiilleri gerçekleştirerek zarara neden olan kişiyi cezalandırır. Bu cezanın amacı; hem mevcut zararın giderilmesi, mağduriyetin ortadan kaldırılması hem de hatalı davranışıyla zarara sebebiyet veren kişiye davranışlarında daha özenli ve dikkatli olarak davranışlarının sonuçlarını öngörmesini ve böylece hatalı davranışlarını tekrarlamamasını sağlamaktır. Ayrıca kişinin davranışlarıyla sebep olduğu olumsuz durumun farkına varması hâlinde ortaya

çıkan zararın ve mağduriyetin giderilmesi noktasında istekli olması adilane bir tutum olacaktır.

“Hatalardan ders çıkarabilme ve hesap verebilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.2.3.1. Kendi sahip olduğu hakları başkalarının haklarına müdahale açısından değerlendirerek haklara getirilen sınırlandırmanın zorunluluktan olduğu sonucuna varır.
- A.B.2.3.2. Hak kullanımında sınır aşımının sonuçlarını değerlendirir.
- A.B.2.3.3. Hakkı ihlal eden ya da davranışıyla zarara neden olan kişi olarak mahkeme kararına uygun hareket edilmesi gerektiğini bilir.

A.B.3. YASALLIK (KANUNİLİK) BECERİSİ

Kanunlar, adaleti ve sosyal düzenin devamını sağlayan yegâne araçtır. Sosyal yapı içerisinde beraber yaşamın getirmiş olduğu bazı sınırlar ve bu sınırların çizmiş olduğu sorumluluklar vardır. Bu sınırların varlığı haklarımızı teminat altına alarak huzur ve güven içerisinde bir yaşam sürmemizi sağlar. Sosyal hayatta davranış anlamında sınırların ortadan kalkması, sorumluluklarımızın da ortadan kalkması anlamında algılandığından sınırsız ve sorumsuz bir özgürlük toplumdaki diğer bireylerin hak ve özgürlük sınırlarına müdahale anlamına gelmektedir. Sosyal yaşamda davranışların sınırsızlaşması sorumsuz ve kontrolsüz hareketlere ve bu hareketlerin neticesinde ortaya çıkacak olumsuz sonuçlara sebebiyet verecektir. Sonuçta adaletin olmadığı, huzursuz ve güvensiz bir ortamın oluşmasına, içinde yaşamış olduğumuz sosyal düzenin dengesinin bozulmasına sebep olacaktır.

A.B.3.1. Kuralların Amacının ve Gerekliliğinin Farkında Olarak Davranabilme

Kuralların amacı, adaleti ve sosyal düzenin devamını sağlamaktır. Mevcut kurallara uyulmaması durumunda ortaya çıkacak olan kargaşadan toplumu oluşturan tüm bireylerin doğrudan ya da dolaylı olarak zarar görmesi kaçınılmaz olacaktır. İşte bu sebeple toplumun bir bireyi olarak güvenli, huzurlu bir hayat sürebilmenin kurallara uygun hareket edebilmekten geçtiğini bilmeliyiz.

“Kuralların amacının ve gerekliliğinin farkında olarak davranabilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.3.1.1. Kuralların amacını, günlük hayatta sağladığı faydaları yaptığı gözlemler ile fark eder.
- A.B.3.1.2. Problem durumunda hangi kuralın ihlalinin hangi sonuçlara sebep olduğundan hareketle kuralların gerekliği çıkarımında bulunur.
- A.B.3.1.3. Günlük yaşamın olağan akışının düzen içerisinde sürmesinin belirli kurallara uymaktan geçtiğinin bilincinde olarak hareket eder.

A.B.3.2. Hak Edinmede, Hakları Kullanmada, Hakların Korunmasında ve Hak Arama Sürecinde Kanunlara Uygun Davranabilme

Gerek hakkın kazanılmasında gerek kazanılan bir hakkın kullanılmasında ve korunmasında gerekse yitirilen bir hakkın geri alınması sürecinde sınırları çizen ve şartları belirleyen kanunlardır. Bir hakkın ne olduğunun, hakka sahip olmanın, hakkın kullanımının hangi şartlara bağlı olduğunun, ne şekilde korunduğunun, hak kaybına uğrayacağımız durumların ve bu durumlarda nasıl hareket etmemiz gerektiği hususlarının tamamı kanunlarda yer almaktadır.

Bu sebeple içinde yaşadığı toplumun bir parçası olan bireyin davranışlarını planlarken ve uygularken kanunların emredici hükümlerine ve yasaklarına uygun düşecek şekilde hareket etmesi beklenir. Bu farkındalık ile hareket etmenin öncelikle bireysel, sonuç olarak da sosyal bir fayda sağlayacağı bunun ise bir gereklilik olduğu çok açıktır.

“Hak edinmede, hakları kullanmada, hakların korunmasında ve hak arama sürecinde kanunlara uygun davra-

nabilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.3.2.1.Bir hakkın kazanılması, kullanılması ya da bir borcun yerine getirilmesinde kanunun emredici hükümlerine göre hareket eder.
- A.B.3.2.2.Kanunun emredici hükümlerine uymamanın yol açacağı olumsuzlukları göz önünde bulundurarak davranır.
- A.B.3.2.3.Hangi davranışların suç sayılacağını ve ceza sorumluluğunu ortaya çıkaracağını öngörür ve davranışlarını buna uygun olarak yönetir.
- A.B.3.2.4.Sahip olduğu hakların ancak kanun ile korunabileceği bilincinde hareket eder.
- A.B.3.2.5.Hak arama faaliyetlerinde kanunların yol gösterici birer kılavuz olduğu bilinciyle hareket eder.
- A.B.3.2.6.Sanal ortamlarda karşılaşabileceği olası problem durumlarında yapılması gerekenleri süratle uygular.
- A.B.3.2.7.Hak ihlallerinin önüne geçmeye yönelik olarak kişisel verilerin korunmasında bilinçli hareket eder.
- A.B.3.2.8.Hak arama sürecinde adli yazışmanın önemini fark ederek adli yazışma kurallarını usulüne uygun şekilde uygulamanın gerekliliğini bilir.

A.B.4. UZLAŞI BECERİSİ

Uzlaş; taraflardan her birinin kendi talebinden bir ölçüde ödün vermesi sonucunda iletişim yoluyla, şartların karşılıklı kabulüyle anlaşmaya varmasıdır.

Mevcut bir uyuşmazlık durumunda, çatışmanın ortadan kaldırılması, uyuşmazlıkların giderilmesi ve mevcut zararın karşılıklı anlayış gösterilerek giderilmesi, taleplerin karşılıklı kabulüyle ortaya çıkan ve tüm taraflar için adilane bir çözüm arayışıdır. Uzlaşmanın hareket noktası karşılıklı anlayış ve empatik düşünmeden geçer.

A.B.4.1. Çatışmaların Çözümünde Rıza Gösterebilme

Uzlaşıdan bahsedebilmek için tarafların çözüme, anlaşmaya razı olması yani bunu kendi özgür iradeleriyle istemesi gerekir. Aksi takdirde uyuşmazlıklar uzlaş yoluyla değil, mahkemede dava yoluyla çözüme kavuşturulacaktır.

“Çatışmaların çözümünde rıza gösterebilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.4.1.1.Hukuki problem durumlarında alternatif çözüm yollarıyla uzlaşma çabası gösterir.
- A.B.4.1.2.Çatışmalarda çözüme yönelik makul hareket eder.

A.B.4.2. Çatışmaların Çözümünde Empatik Davranış ve Karşılıklı Anlayış Gösterebilme

Empati, kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlaması ve buna uygun olacak şekilde davranması durumudur. Bu durum karşılıklı gerçekleştiğinde uyuşmazlıkların kolay bir şekilde çözüme ulaşması mümkündür.

“Çatışmaların çözümünde empatik davranış ve karşılıklı anlayış gösterebilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunu yapabilir:

- A.B.4.2.1.Problem durumlarında empatik anlayış ve davranış gösterir.

A.B.5. MUHAKEME (AKIL YÜRÜTME) BECERİSİ

Muhakeme; bir soruna, yargıya, olguya farklı bakış açılarıyla yaklaşip en doğru sonuca varmaktır. Bir sorunu çözmek için adilane çözüm yolu aramaktır. Birbirinden farklı olan iki veya daha fazla karşıt düşünceyi dinleyip, anlayıp, araştırıp, soruna farklı bakış açıları ile yaklaşip en doğru ve adilane çözüme ulaştıracak olan yargıya varmaktır.

A.B.5.1. Aleyhine ve Lehine Olan Durumları Değerlendirerek Adilane Bir Sonuca Ulaşabilme

Bir sorun ortaya çıktığında olayın tarafı olarak önce bir öz değerlendirme yapmalıyız; olayla ilgili olarak davranışlarımızın olası sonuçlarını göz önünde tutarak davranışlarımızı ahlaki, vicdani ve hukuki boyutlarıyla ele aldıktan sonra mevcut kuralların çizmiş olduğu sınırlar içerisinde yer alıp almadığına bakmalıyız. Bu aslında sınırı aşip başkalarının hak kaybına neden olup olmayacağımızı anlamamıza yarayacak olan içsel bir muhakemedir. Bu muhakeme sonucunda ortaya çıkacak olan sonuç çoğu zaman doğru ve adilane davranış sergilememizi sağlayacaktır. Çünkü bu mantıksal muhakeme aslında adil bir davranışta bulunmamızı kolaylaştırıcı bir karar verme sürecidir. Bu karar verme süreciyle birey; soruna neden olan ya da olabilecek davranışlarını ve bu davranışların nedenlerini, sonuçlarını, davranışlarının sosyal yapının kurallarına, ahlak ve hukuk kurallarına uygunluk içerip içermediğini, akla ve vicdana uygun olup olmadığını, kendisinin oluşturmuş olduğu iç denetim yani öz kontrol mekanizmasıyla ortaya koyar. Bu sürecin sonunda bir yargıya vararak çözüm için akla, mantığa ve vicdana uygun düşecek, hukuka uygun ve adilane bir adım atmış olacaktır.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus vardır ki bu öz değerlendirme yapılırken tarafsız olarak düşünmek, öfke, ön yargı vb. duygulardan arınmış olmak çok önemlidir. Aksi takdirde sürecin sonunda ortaya çıkacak olan yargı çözüm sağlamayacağı gibi durumu daha da karmaşık hâle sokacaktır.

“Aleyhine ve lehine olan durumları değerlendirerek adilane bir sonuca ulaşabilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.5.1.1.Yaşadığı hukuki problem durumlarında öz değerlendirme yapar.
- A.B.5.1.2.Karşılaştığı hukuki problem durumlarına ilişkin alacağı kararlarda duygularıyla değil, mantığıyla hareket eder.
- A.B.5.1.3.İddialarını delillerle ispat eder.

A.B.5.2. Uyuşmazlıkların Çözümünde Dava Hakkını Kullanabilme

Mevcut sorunun çözümünde, hukukun çizmiş olduğu sınırlar çerçevesinde tarafların barışçıl, adil ve pratik çözüm arayışları sonuç vermediğinde uyuşmazlık konusunda çözüm merci olan mahkemeler devreye girer. Bu ise tarafların bunu talep etmeleriyle gerçekleşir.

“Uyuşmazlıkların çözümünde dava hakkını kullanabilme” becerisine sahip olan öğrenciler şunları yapabilir:

- A.B.5.2.1.Dava yoluyla hakkın arandığı adli merciler olarak mahkemeleri tanır.
- A.B.5.2.2.Hak arama faaliyeti olarak dava açmak için yapılması gereken usul işlemlerine göre hareket eder.
- A.B.5.2.3.Gerektiğinde dava sürecindeki haklarının hayata geçirilmesini ilgili mercilerden talep eder.
- A.B.5.2.4.Adli süreçlerden ilgili kişileri haberdar etme araçlarını gerektiğinde usulüne uygun şekilde kullanır.
- A.B.5.2.5.Hukuki iş ve işlemleri hızlı ve güvenli olarak gerçekleştirebileceği Ulusal Yargı Ağı Projesi’nden ve Elektronik Tebligat Sistemi’nden gerektiğinde verimli şekilde nasıl faydalanılacağını uygulamalar üzerinde gösterir.

2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın işlevsel bir biçimde kullanılabilmesi için öğretmenlerin dikkat etmesi gereken hususlar aşağıda sunulmuştur.

1. Öğrenme hedeflerinin veriliş düzeni, amaçlı bir sırayı yansıttığı için uygulamada bu sıraya uyulması önemlidir.
2. Öğrencilerin araştırma yapma, sorgulama, keşfetme, problem çözme, çözüm ve yaklaşımlarını paylaşarak tartışabilmelerine, kendi öğrenme hedeflerini belirleyebilmelerine ve diğer öğrencilerle çalışmalarına imkân sağlayan öğrenme ortamı oluşturulmalıdır. Etkinliklerin sınıf içinde yapılmasına özen gösterilmelidir. Ön hazırlık gerektiren etkinliklerin hazırlık safhası, okul dışında olabilir.
3. Öğretim programı uygulanırken öğrencilerin tutum ve değerleri kazanmasına özen gösterilmelidir. Tutum ve değerler konuya entegre edilerek verilmelidir.
4. Öğretim Programı, günümüz bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasını destekler niteliktedir. Okullardaki teknik donanım ve fiziki imkânlarla bağlı olarak öğretmen bu teknolojik uygulamaları kullanabilir ve uygulayabilir.
5. Öğrenme hedeflerinin planlanan zamandan erken kazandırılması durumunda ilgili konu kapsamında ilgili becerinin geliştirilmesi için farklı uygulamalar yaptırılmalıdır.
6. Öğrenme hedeflerinin dışında öğrencilerin ilgilerine bağlı olarak ek bilgi kazandırılması ve becerilerin geliştirilmesine yönelik zaman ve imkân el verdiği ölçüde ek çalışmalar yaptırılabilir.
7. Öğretim programında yer alan konuların işlenmesinde diğer disiplinlerle ve günlük hayatla ilişkilendirilmesine imkân sağlayan etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir.
8. Öğretmenler; Temel Hukuk Bilgisi dersi ile ilgili bilgi, beceri, değer ve tutumları öğrencilerine kazandırırken sınıf düzeyi, öğrencilerin ilgi, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri gibi unsurları göz önünde bulundurarak kazanımlarla tutarlı olacak şekilde öğretim materyalleri (bilgi notu, sunum, etkinlik, çalışma kâğıtları, proje, okuma parçaları vb.) yapılandırmalı ve kullanmalıdırlar. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer disiplin alanlarının öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır.
9. Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda bazı kazanımlar ön hazırlık gerektiren "araştırma" görevleri içerdiğinden belirlenen ders süresi içerisinde işlenebilmesi için araştırmanın yapılabileceği süre gözetilerek önceden öğrenciler yönlendirilmelidir.
10. Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda ünite içeriğinde yer alan kazanım ve açıklamaların her biri ayrı ayrı konu başlığı altında işlenebileceği gibi tek konu altında birden fazla "kazanım" veya "kazanım açıklaması" işlenebilir. Kazanım veya açıklamalarının sırası bozulmamak şartıyla konu başlıklandırması uygulacıya-öğretmene bırakılmıştır.
11. "Öğretmen yıllık plan yaparken "3.5. Vergiyi ve vergiyle ilgili temel kavramları açıklar." kazanımını fırsat eğitimi ilkesi gereğince özümsemesine katkı sağlayacağından Vergi Haftası olan Şubat ayının son haftasında işlenecek şekilde planlama yapması tavsiye olunur."

2.4. ÜNİTE, KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMEL HUKUK BİLGİSİ			
ÜNİTELER	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. ÜNİTE: HAKLARIMIZI, BORÇLARIMIZI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİMİZİ BİLİYOR MUYUZ?	11	18	32
2. ÜNİTE: HAKLARIMIZI KORUYABİLİYOR MUYUZ?	14	26	40
3. ÜNİTE: FARAİZİ DAVA UYGULAMASINA SEN DE KATILIR MISIN?	10	28	28
TOPLAM	35	72	100

2.5. KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBADI

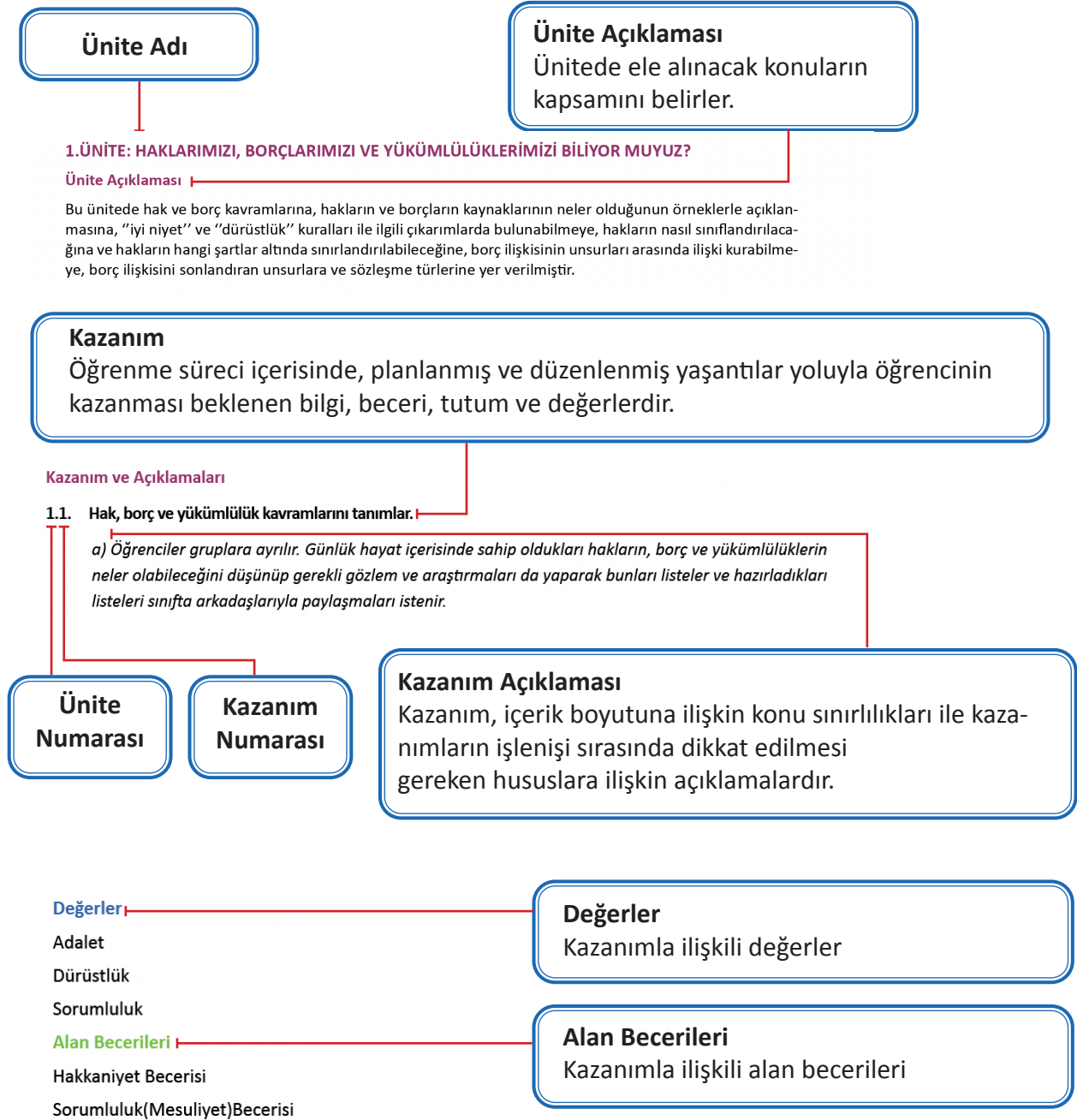
DERS KİTABI	Forma Sayıları*	Kitap Ebadi
TEMEL HUKUK BİLGİSİ DERSİ	12-13	19,5 x 27,5

* Forma sayıları alt-üst sınır olarak yazılmıştır.

3.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın hazırlanmasında tematik yaklaşımlar temel alınmıştır. Toplam üç üniteye yer verilmiş olup her ünite; kazanım ve kazanım açıklamalarına, ünitelerde kazanım sayısının fazla olması sebebiyle de "değerler" ve "alan becerilerine" ünite sonlarında değil, her kazanımın altında yer verilmiştir.

Temel Hukuk Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın ünite yapısı şematik olarak aşağıda sunulmuştur:

3.2. ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALAR

1.ÜNİTE: HAKLARIMIZI, BORÇLARIMIZI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİMİZİ BİLİYOR MUYUZ?

Ünite Açıklaması

Bu ünite; hukuk, hukukun kaynakları, hak ve borç kavramlarına, hakların ve borçların kaynaklarının neler olduğunun örneklerle açıklanmasına, "iyi niyet" ve "dürüstlük" kuralları ile ilgili çıkarımlarda bulunabilmeye, hakların nasıl sınıflandırılacağına ve hakların hangi şartlar altında sınırlandırılabilmesine, borç ilişkisinin unsurları arasında ilişki kurabilmeye, borç ilişkisini sonlandıran unsurlara ve sözleşme türlerine yer verilmiştir.

Kazanım ve Açıklamaları

1.1. Hak, borç ve yükümlülük kavramlarını açıklar.

a) Öğrencilerin gruplara ayrılımları sağlanır. Günlük hayat içerisinde sahip oldukları hakların, borç ve yükümlülüklerin neler olabileceğini düşünmeleri, gerekli gözlem ve araştırmaları yapmaları bunları listelemeleri istenir. Hazırladıkları listeleri sınıfta arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir.

b) Hak, borç ve yükümlülüklerin ortaya çıkmasında etkili olan olay, olgu ve durumların sosyal ekonomik ve siyasi etkileri üzerinde durulur.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet)Becerisi

1.2. Hakların kaynağını ve dayanağını örneklerle açıklar.

a) Öğrencilerden haklarımızın sınırlarını belirleyen yasalara uygun olarak davranmanın toplumsal düzenin uyum içerisinde devamına katkısını ifade eden bir kompozisyon yazması istenir. Yazılan yazıların sınıfta okunarak paylaşılması istenir.

b) Yasal dayanağı olmayan bir menfaatin hak sayılıp sayılamayacağı konusunda bir münazara düzenlenir. Münazarada savlara yönelik öne sürülen gerekçelerin geçerliliğine sınıfça karar vermeleri münazarada varılan sonuç gerekçeleri ile panoda sergilenmesi istenir.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

1.3. Hakların kazanılmasını sağlayan yolları ve kaybedilmesine yol açan durumları örneklendirir.

- a) Öğrencilerden hukuki çerçevede hakların kazanılması ve kaybedilmesi hakkında bir poster hazırlamaları istenir.
- b) Hakların kazanılması ve kaybedilmesi konularının her birini kapsayacak şekilde bireylere düşen sorumluluklar üzerinde durulur.
- c) Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu (TİHEK) görev ve çalışma alanlarına değinilir.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

1.4. Hakların kazanılmasında, iyi niyet kullanılmasında dürüstlük kuralının önemini açıklar.

Öğrencilerin gruplara ayrılmaları sağlanır. Gruplardan birinin hakların kazanımını hukuken geçerli kılacak olan iyi niyet davranışı içeren ve içermeyen örnek olaylar; gruplardan diğerinin ise hakların kullanılmasında hukuken dikkat edilmesi gerekli olan dürüstlük davranışı içeren ve içermeyen örnek olaylar oluşturmaları istenir. Bu örnek olaylar üzerinden sınıf ortamında soru-cevap etkinliği yapmaları sağlanır. Etkinlikte öğrencilerin oluşturduğu örnek olayı sınıfla paylaşmaları sağlanır. Hemen ardından diğer öğrencilere “Sizce bu hak, hukuken kazanılmış mı, neden?” ya da “Sizce bu hakkın kullanımında hak sahibi hukuka uygun hareket etmiş mi, nasıl?” soruları yöneltilir.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

1.5. Hakları, sınıflandırma gerekçelerine göre karşılaştırır.

- a) Medeni Kanun’umuzda yer alan özel haklarımızın neler olduğu, bunların hangi kriterlere göre hangi sınıflandırmaya dâhil edildiği ve bu haklara saygı göstermenin önemi üzerinde durulur.
- b) Öğrencilerden Anayasamızda yer alan haklarımızın neler olduğunu ve bunların gündelik faaliyet alanına göre nasıl sınıflandırıldığını araştırmaları istenir. Yapılan araştırmanın sonunda her öğrenci bir anayasal hakkı temsil edecek şekilde kendisini tanımlayacak küçük ipuçları vererek her verdiği ipucundan sonra sınıfa “Beni tanıdınız mı?” diye sorar, doğru cevap alamazsa yeni bir ipucu verir ve yine “Beni tanıdınız mı?” sorusunu sınıfa yöneltir. Böylelikle tartışma ortamı sağlanır.

Değerler

Adalet

Vatanseverlik

Barış

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

1.6. Hakların sınırlandırılma durumlarını açıklar.

Öğrencilerden Anayasamızda yer alan haklarımızın hangi durumlarda nasıl ve ne ölçüde sınırlandırılabilceği, yapılacak olan sınırlandırmaların amacının, kapsamının ve dayanağının neler olduğu hususunda bir araştırma yapmaları ve yaptıkları araştırma sonuçlarını sınıfta paylaşmaları istenir.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

1.7. Borç ilişkisinin unsurlarını açıklar.

Öğrencilerden günlük hayatta karşılaştıkları ya da deneyimledikleri borç ilişki durumlarını sınıf ortamında paylaşmaları istenir.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

1.8. Borç ilişkisinden doğan haklarını günlük hayatta etkili kullanabilme yollarını açıklar.

Sınıftaki öğrencilerin beşerli gruplara ayrılması sağlanır. Grup üyelerinin her birinden, borç ilişkisinden doğan haklardan bir tanesini seçerek araştırma yapması istenir. Gruplarda aynı konuyu araştıran öğrencilerin bulundukları gruplardan ayrılarak konu bazlı birleşip yeni bir grup oluşturmaları sağlanır. Bu aşamada öğrencilerden konuyu kendi aralarında pekiştirip, eksiklerini tamamlayıp irdemeleri istenir. Daha sonra her öğrencinin ilk başta oluşturulmuş olan gruplarına dönerek kendi konularını grup içerisindeki diğer arkadaşlarına anlatması istenir. Böylece her öğrencinin tüm konular hakkında öğrenmelerinin gerçekleştirilmiş olması sağlanır.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

1.9. Borcun konusu ile borcun kaynaklarını ilişkilendirir.

Borcun kaynakları ile borcun “hukuki işlem, haksız fiil ve sebepsiz zenginleşme” konuları üzerinde durulur. Öğrencilerden bu konular ile günlük hayatta deneyimledikleri ya da gözlemlemiş oldukları farklı borç konularını içeren durumları ilişkilendirmeleri istenir.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

1.10. Borç ilişkisini ortadan kaldıran durumların muhataplarına (borçlu ve alacaklı) etkilerini değerlendirir.

a) Borç ilişkisini sona erdiren sebeplerin neler olduğu konusu üzerinde durulur.

b) Öğrenciden borçlu ve alacaklı taraflar açısından karşılaşılabilecek muhtemel risk durumlarının neler olabileceğini tespit etmesi istenir. Bu risk durumlarının gerçekleşmesi hâlinde riskin oluşturacağı zararın nasıl giderilebileceğini açıklayan bir rapor oluşturmaları istenir. Oluşturdukları raporlarda yer verdikleri değişik fikirleri sınıf ortamında paylaşması sağlanır.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

1.11. Sözleşme türlerini açıklar.

a) Kanundan doğan “iş sözleşmesi, üyelik sözleşmesi, satış sözleşmesi, lisans sözleşmesi” türlerinin içerikleri üzerinde durulur.

b) Öğrencilerden sözleşme türlerine uygun örnekler oluşturması istenir.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

2.ÜNİTE: HAKLARIMIZI KORUYABİLİYOR MUYUZ?

Ünite Açıklaması

Bu ünite; adli mercilerin ve idari mercilerin tanımlarına, vatandaş olarak haklarımız açısından görevlerimizin neler olduğuna, ihbar ve şikâyet kavramlarına, ceza davalarında tarafların işlemlerinin örneklerine ve mahkemelerde dava açma işlemlerinin örneklerine, dava türlerine, vekaletname ve vasiyet türlerine, adli yardım hizmetlerinden yararlanmaya, UYAP Vatandaş Portalının kullanılmasına, arabuluculuk ve uzlaştırma kavramlarının tanımlarına, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru ve haklarımızı arama yöntemlerine yer verilmiştir.

Kazanım ve Açıklamaları

2.1. Adli ve idari mercileri açıklar.

a) Öğrenciler, ülkemizdeki mahkemelerin Cumhuriyet Başsavcılıkları ve İcra Dairelerinin kuruluş, işleyiş ve görev alanlarıyla ilgili araştırma yapar. Öğrencilerden yargılama alanlarına göre mahkemelere yönelik kavram haritası oluşturması ve yaptığı araştırmaların sonuçlarını sınıf ortamında sunum yaparak anlatması istenir.

b) Öğrencilerden ülkemizdeki Kamu Denetçiliği, TBMM Dilekçe Komisyonu, CİMER ve Tüketici Hakem Heyetinin kuruluş, işleyiş ve görev alanlarıyla ilgili araştırma yapması istenir. Öğrencilerin yaptığı araştırmaların sonuçlarına yönelik sınıfta sunum yapmaları sağlanır.

c) Ülkemizde idari mercilere yönelik açılan dava örneklerinden sınıfa getirilerek incelenmesi sağlanır.

Değerler

Adalet

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Muhakeme Becerisi

2.2. Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini açıklar.

a) Öğrencilerden ülkemizdeki arabuluculuk ve uzlaşma kurumlarının kuruluş, işleyiş ve görev alanlarıyla ilgili araştırma yapmaları istenir. Yaptıkları araştırmaların sonuçlarını sınıfta paylaşımları sağlanır.

b) Öğrencilerden arabuluculuk ve uzlaştırma kurumları arasındaki farkları şema çizerek göstermeleri istenir.

Değerler

Adalet

Sevgi

Sorumluluk

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Uzlaşma Becerisi

Muhakeme Becerisi

2.3. Dilekçe türlerini sınıflandırır.

a) Dilekçe türlerinin tanımları üzerinde durulur.

b) Öğrencilerden ülkemizdeki mahkemelere yazılan şikâyet dilekçeleri, dava dilekçeleri, itiraz dilekçelerine örnek teşkil edebilecek farklı içeriklerde araştırma yapmaları istenir. Yaptıkları araştırmalardan, içerikleri ilgilerini çeken dilekçe örneklerini sınıfta paylaşımları istenir.

c) Öğrencilerden dilekçe türlerini şema çizerek göstermeleri istenir.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

2.4. UYAP Vatandaş Portalı'nı kullanır.

a) Öğrencilerden ülkemizdeki UYAP Vatandaş Portalı'nın kuruluşu, işleyiş ve görev alanlarıyla ilgili araştırma yapmaları ve ulaştıkları sonuçları sınıfta paylaşımları istenir.

b) Öğrencilere UYAP Vatandaş Portalı kullanımı ile ilgili slayt veya video izletilir.

c) Öğrencilerin UYAP Vatandaş Portalı uygulamasını sınıf ortamında indirmeleri ve kendi portallarına giriş yapmaları sağlanır.

Değerler

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

2.5. Tebligatı ve elektronik tebligatı tanımlar.

a) Öğrencilerden ülkemizdeki tebligat usul ve esasları, tebligat belgeleri, elektronik tebligat yöntemleri ve işleyiş ile ilgili, bu konuda görev yapanların görev alanlarıyla ilgili araştırma yapması istenir.

b) Elde edilen bilgiler doğrultusunda öğrencilerin birer tebligat örneği hazırlamaları sağlanır.

c) Tebligat örnekleri sınıfta tahtaya asılır ve öğrencilerin kendi hazırladıkları örneklerle diğer örnekleri karşılaştırmaları istenir. Eksik var ise hazırlamış oldukları dilekçenin eksiklerinin giderilmesi sağlanır.

Değerler

Vatanseverlik

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Muhakeme Becerisi

2.6. Adli yardım hizmetlerini açıklar.

a) Öğrencilerden ülkemizdeki Adli Yardım Hizmetleri ve KADES uygulamasının kuruluşu ve görevleri hakkında araştırma yapmaları ve bu kuruluşların faaliyetlerine yönelik imkânlar dâhilinde gözlem yapmaları ulaştıkları sonuçları sınıfta paylaşılması istenir.

b) Öğrencilerin ulaştıkları sonuçların sınıfta paylaşılması istenir.

c) Öğrencilerin olası durumlar için senaryo oluşturup sınıfta canlandırmaları sağlanır.

ç) KADES uygulamasını sınıf ortamında indirmeleri ve kullanım aşamalarına yönelik tanıtım videosu izlemeleri sağlanır.

Değerler

Adalet

Sevgi

Sorumluluk

Alan Becerileri

Muhakeme Becerisi

2.7. Konusu Özel Hukuk'a aykırı olarak oluşmuş haksız fiillerde başvuru yollarını açıklar.

- a) Öğrencilerden hukuka aykırı bir fiile maruz kalındığında, hakkın yenildiğinde ya da suç işlendiğini düşündüklerinde hukuk mahkemelerine dava açma şartlarını ve bu konuyla ilgili yetkili mahkemeleri araştırmaları ve sonuçları sınıfta paylaşımları istenir.
- b) Öğrencilerden hukuk mahkemelerine dava açma şartlarını kapsayan afişler oluşturmaları ve afişleri sınıf panosuna asmaları istenir.
- c) Öğrencilerden hukuk mahkemelerinde dava açmaya yönelik hazırlanmış bir dilekçe örneği tanıtmaları istenir.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Muhakeme Becerisi

2.8. Konusu Ceza Kanunu'na göre suç olarak tanımlanmış fiillerde, başvuru yollarını örneklerle açıklar.

- a) Öğrencilerden hukuka aykırı bir fiile maruz kalındığında, hakkın yenildiğinde ya da suç işlendiğini düşündüklerinde ceza mahkemelerine dava açma şartlarını ve yetkili mahkemeleri araştırarak sonuçları sınıfta paylaşımları istenir.
- b) Öğrencilerin ceza mahkemelerine dava açma şartlarını kapsayan afişler oluşturmaları ve sınıf panosuna asmaları sağlanır.
- c) Öğrencilerden ceza mahkemelerinde dava açmaya yönelik hazırlanmış bir dilekçe örneği tanıtmaları istenir.

Değerler

Adalet

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

Muhakeme Becerisi

2.9. Takip Hukuku (İcra - İflas Hukuku) belgelerini örneklerle açıklar.

- a) Öğrencilerden Takip Hukuku belge örneklerini inceleyip araştırmaları istenir. Belgeler arasındaki farkları ve benzerlikleri şema çizerek göstermeleri sağlanır.
- b) Oluşturulan şema ve örneklerden hareketle öğrencilerin Takip Hukuku belge ve türlerini tanımları sağlanır. Konuyla ilgili afiş hazırlamaları istenir. Afişlerde Takip Hukuku belgelerinin önemine vurgu yapmaları istenir. Afişlerin sınıf panosuna asılması sağlanır.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

2.10. İdarenin hukuka aykırı eylem ve işlemlerine karşı yargı yollarına başvurmayı açıklar.

Öğrencilerden idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinin kuruluşu ve görevleri hakkında araştırma yapmaları, imkânlar dâhilinde çevresindeki idari mahkemeler ve vergi mahkemelerini gözlemlemeleri istenir. Öğrencilerin araştırma ve gözlemlerinden yararlanarak bu mahkemelerin işleyiş şeklini sınıfta paylaşımları sağlanır.

Değerler

Adalet

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Muhakeme Becerisi

2.11. Mahkeme karar türlerini tanımlar.

a) Öğrencilerden ülkemizdeki mahkemelerde verilen karar türlerinin örnekleri üzerinden mahkeme kararlarının içerikleri ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Yaptıkları araştırma sonuçlarını sınıfta paylaşımları sağlanır.

b) Öğrencilerden paylaştığı örnekler üzerinden mahkeme karar türlerine yönelik tanımlama yapması istenir. Öğrencilerin konuyla alakalı afiş hazırlaması ve sınıf panosunda bu afişlere yer vermesi sağlanır.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

2.12. Kanun yollarına başvurma ile ilgili bilgi edinir.

a) Öğrencilerden ülkemizdeki istinaf ve temyiz mahkemelerinde verilen karar türlerinin içerikleri ve örnekleri ile ilgili araştırma yapmaları, yaptıkları araştırma sonuçlarını karşılaştırarak sınıfta paylaşımları istenir.

b) Öğrenciler paylaşılan örnekler üzerinden mahkeme karar türlerine yönelik tanımlama yapar, bu tanımlamalardan yola çıkarak konuyla alakalı afiş hazırlar ve sınıf panosunda bu afişleri paylaşır.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

2.13. Anayasa Mahkemesine (AYM) bireysel başvuru yollarını açıklar.

- a) Öğrencilerden AYM'ye bireysel başvuru örnekleri ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Yapılan araştırma sonuçlarının sınıf ortamında paylaşılması sağlanır.
- b) Öğrencilerin bulduğu örnekleri ve bu örneklerde verilen kararları sınıf ortamında karşılaştırarak yorumlamaları sağlanır.
- c) Öğrencilerin başvuru şartları ile ilgili afişler hazırlamaları ve afişleri sınıf panosunda paylaşmaları sağlanır.
- ç) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)' ne bireysel başvuru yollarına değinilir.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

2.14. Vekâletname ve vasiyetname türlerini tanımlar.

- a) Öğrencilerden vasiyetname,vekaletnamenin tanımı, önemi ve türlerine yönelik araştırma yapmaları istenir. Vekaletname türleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları şema ile göstermeleri sağlanır.
- b) Vekâletnamede dikkat edilmesi gerekli noktalara değinilir.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Alan Becerileri

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

3.ÜNİTE: FARAZİ DAVA UYGULAMASINA SEN DE KATILIR MISIN?**Ünite Açıklaması**

Bu ünite de öğrencilerin Kamu Hukuku ve Özel Hukuk dalları kapsamında belirlenmiş dava konularına, dava konuları ile ilgili dava dosyası hazırlamalarına, belirlenmiş dava konuları ile ilgili canlandırma yapmalarına, hukuk sistemine farklı ve adil bakış açısı geliştirebilmelerine yer verilmiştir.

Kazanım ve Açıklamaları**3.1. İş Hukuku kapsamında “mobbing” konulu farazi dava dosyası hazırlar.**

- a) Öğrencilerin gruplara ayrılmaları sağlanır. “İş yerinde mobbing” nedenlerini inceleyerek süreç ile ilgili bilgi toplayıp konu hakkında elde ettikleri verilerden yararlanarak bu alanda verilen kararları değerlendirip farazi bir dava dosyası hazırlamaları istenir.
- b) Öğrencilerin hazırladıkları dava dosyası üzerinden farazi olarak hâkim, avukat, zabıt kâtabi, mübaşir, mobbing uygulayan(mobber), mobbing mağduru, mobbing izleyicileri vb. roller alarak “iş yerinde mobbing” olgusuna ait kavramları terminolojiye uygun kullanarak eğitsel açıdan sakıncalı olmayacak bir oyun sergilemeleri sağlanır.
- c) “İş yerinde mobbing” hakkındaki olay ve olgular vurgulanır. Öğrencilerden sınıf ortamında, iş yerinde yaşanan olay ve olgulardan hareketle iş yerinde uyulması gereken etik ilkelerin etkinliğinin tartışılması istenir.

Değerler

Adalet

Saygı

Yardımseverlik

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Muhakeme Becerisi

3.2. Miras Hukuku kapsamında “Mirasın Reddi (Reddi Miras) Talebi” konulu dava dilekçesi hazırlar.

a) Öğrencilerden mirasın reddi dilekçesi ve onun doldurulma usullerini dikkate alarak ilgili mercilere sunulmak üzere farazi dilekçe hazırlaması istenir.

b) Öğrencilerden hazırladıkları farazi dilekçenin Miras Hukuku terminolojisine uygun olup olmadığını kontrol etmesi istenir.

Değerler

Adalet

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Muhakeme Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

3.3. Veraset belgesini (Mirasçılık belgesi) temin edebilme yollarını açıklar.

Öğrencilerden ilgili merciye sunulacak “veraset belgesi” talebi içerikli dilekçe örneğini hukuk terminolojisine uygun olarak yazmaları istenir.

Değerler

Adalet

Alan Becerileri

Muhakeme Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

3.4. Tüketici Hukuku kapsamında “malın ya da hizmetin ayıplı olması hâlinde” tüketicinin yapabileceklerini açıklar.

a) Tüketicuyu bilgilendirmeye ve korumaya yönelik yasalar, tüketicinin başvurabileceği resmî kurum ve kuruluşlar vurgulanır. Bu kuruluşlara başvurma yöntemleri açıklanır.

b) Öğrencilerden, tüketicilerin karşılaşmış olduğu problemleri hukuki terminolojiye uygun olarak nasıl çözebileceklerini sınıfta tartışmaları istenir. Elde ettikleri çözüm yöntemlerini raporlaştırmaları sağlanır.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

Uzlaşma Becerisi

3.5. Vergiyi ve vergiyle ilgili temel kavramları açıklar.

a) Öğrencilerden vergi ile ilgili kavramlardan daha önce hangilerini duyduğunu ve bunların nerede kullanıldığının açıklanması istenir.

b) Kamu hizmetlerinin karşılanabilmesi için verginin önemi vurgulanır.

c) Vergi konusunda devlet tarafından elektronik ortamda sunulan hizmetler vurgulanır.

ç) Öğrencilerden “Güçlü devlet, mutlu toplum için vergiler gerekli midir?”, “Vergiler ne için gereklidir?” sorularının tartışılması istenir ve varılan sonuçların sloganlara dönüştürülüp okul panosunda sergilenmesi sağlanır.

Değerler

Adalet

Dürüstlük

Vatanseverlik

Sorumluluk

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

3.6. Ceza Hukuku kapsamında şikâyet işlemleri sürecini açıklar.

Öğrencilerden şikâyet dilekçesi doldurma usulleriyle ilgili edindikleri bilgileri dikkate alarak ilgili mercilere sunulmak üzere hukuki terminolojiye uygun bir şikâyet dilekçesi doldurması istenir.

Değerler

Adalet

Alan Becerileri

Muhakeme Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

3.7. Bilişim suçları kapsamında “siber zorbalık” konusu ile ilgili farazi dava dosyası hazırlar.

a) Öğrencilerin gruplara ayrılımları sağlanır. Öğrencilerden ülkemizdeki “siber zorbalık” kapsamında, “sosyal medyada başkasına ait profili ele geçirerek bundan maddi menfaat elde etme” suçuna ait dava süreciyle ilgili bilgi toplayıp, bu konu hakkında elde ettikleri verilerden yararlanıp, kararları değerlendirip farazi bir dava dosyası hazırlamaları istenir.

b) Hazırladıkları bu dava dosyası üzerinden öğrencilerin; farazi olarak hâkim, müşteki, sanık, müşteki vekili, müdafî, zabıt kâtabî, mübaşir vb. rolleri alarak, bilişim hukukuna ilişkin “siber zorbalık” kavramlarını terminolojiye uygun kullanarak eğitsel açıdan sakıncalı olmayacak bir oyun sergilemeleri sağlanır.

c) Öğrencilerin farazi dava süreci sonunda siber zorbalığın yarattığı olumsuz sonuçları ve siber zorbalığa karşı alınabilecek önlemleri tartışmaları ve ulaştıkları ortak fikirleri sınıfta paylaşımları sağlanır.

Değerler

Adalet

Saygı

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

Muhakeme Becerisi

3.8. Ceza Hukuku kapsamında mal varlığına karşı işlenen basit hırsızlık suçu konusu ile ilgili farazi dava dosyası hazırlar.

a) Öğrencilerden ilgili mercilere sunulmak üzere Türk Ceza Kanunu’na göre mal varlığına karşı işlenen suçlardan basit hırsızlık konulu bir şikâyet dilekçesini hukuki terminolojiye uygun olarak doldurması istenir.

b) Öğrencilerden Türk Ceza Kanunu’na uygun olarak basit hırsızlık suçu hakkında kendilerine verilen, eğitsel açıdan sakıncalı olmayan hikâye üzerinden müşteki, şüpheli, uzlaştırmacı vb. roller alarak bir “uzlaştırma canlandırması” istenir.

Değerler

Adalet

Sorumluluk

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

Uzlaşma Becerisi

3.9. Türk Ceza Hukuku kapsamında hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı işlenen “ihmalî davranışla kasten yaralama” suçu ile ilgili farazi dava dosyası hazırlar.

a) Öğrencilerin gruplara ayrılımları sağlanır. Öğrencilerden ülkemizdeki ihmalî davranışla kasten yaralama suçunun dava süreciyle ilgili bilgi toplayıp, konu hakkında elde ettikleri verilerden yararlanıp, kararları değerlendirip farazi bir dava dosyası hazırlaması istenir.

b) Öğrencilerin hazırladıkları bu dava dosyası üzerinden farazi olarak hâkim, avukat, müşteki (şikâyetçi), şüpheli, müdafî, zabıt kâtibi, mübaşir vb. rolleri alarak, ceza hukukuna ilişkin basit yaralama suçunun unsurlarını terminolojiye uygun kullanarak eğitsel açıdan sakıncalı olmayacak bir oyun sergilemeleri sağlanır.

Değerler

Adalet

Saygı

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

Muhakeme Becerisi

3.10. Türk Ceza Hukuku kapsamında kişi hürriyetine karşı işlenen suçlardan “tehdit ve şantaj” suçu ile ilgili farazi dava dosyası hazırlar.

a) Öğrencilerin gruplara ayrılımları sağlanır. Öğrencilerden ülkemizde kişi hürriyetine karşı işlenen “mesaj yoluyla şantaj” suçunun dava süreciyle ilgili bilgi toplayıp, konu hakkında elde ettikleri verilerden yararlanarak kararları değerlendirip farazi bir dava dosyası hazırlaması istenir.

b) Öğrencilerin hazırladıkları bu dava dosyası üzerinden farazi olarak hâkim, avukat, müşteki (şikâyetçi), şüpheli, müdafî, zabıt kâtibi, mübaşir vb. rolleri alarak, ceza hukukuna ilişkin basit yaralama suçunun unsurlarını terminolojiye uygun kullanarak eğitsel açıdan sakıncalı olmayacak bir oyun sergilemeleri sağlanır.

Değerler

Adalet

Saygı

Vatanseverlik

Alan Becerileri

Hakkaniyet Becerisi

Sorumluluk (Mesuliyet) Becerisi

Yasallık (Kanunilik) Becerisi

Uzlaşma Becerisi